

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 26 februari 2004

Ö 2135-02

KLAGANDE

MF

Ombud, tillika målsägandebiträde: advokaten BT

MOTPART

Riksåklagaren

SAKEN

Utdömmande av vite

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätt, avd. 4, beslut den 2 maj 2002 i mål B 3666-02

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen upphäver hovrättens beslut om vite.

För biträde åt MF i Högsta domstolen tillerkänns BTh ersättning av allmänna medel med tvåtusentrehundraåtjugofyra (2.324) kr, avseende arbete. Denna

kostnad skall stanna på staten.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

MF har yrkat att Högsta domstolen undanröjer det utdömda vitet.

Riksåklagaren har bestritt ändring.

SKÄL

MF delgavs den 18 april 2002 per telefon kallelse att som målsägande infinna sig personligen till huvudförhandling i Svea hovrätt torsdagen den 2 maj 2002, vid vite 2.000 kr. Till följd av MFs utevaro ställde hovrätten in huvudförhandlingen, förklarade MFs överklagande i skadeståndsdelen förfallet och dömde ut det förelagda vitet. Hovrätten beslöt den 7 maj 2002 att återuppta MFs överklagande.

MF har till stöd för sitt överklagande av vitesbeslutet anfört i huvudsak följande. Han var anhållen vid förhandlingstillfället och blev häktad den 2 maj 2002. Vid det första förhöret hade han upplyst den polis som förhörde honom om att han var kallad till en huvudförhandling i hovrätten den 2 maj 2002. Han trodde att hans upplysning hade noterats och att han skulle skjutas till hovrätten när han sistnämnda dag blev informerad om att han skulle förflyttas till förhandling. Under anhållningstiden bad han även att få ringa sitt målsägande- biträde för att diskutera inför förhandlingen men vaktpersonalen gav honom då beskedet att denne inte hade förordnats som hans offentlige försvarare. Han har därför haft laga förfall för sin utevaro från huvudförhandlingen. – Nu angivna

omständigheter åberopades också som skäl för återupptagande av målet i hovrätten.

Av ett av Riksåklagaren inhämtat yttrande från åklagaren i det mål där MF var frihetsberövad, avgivet i oktober 2002, framgår att den ansvarige utredaren vid polisen då uppgett att MF inte under förundersökningen framfört till polisen att han var kallad till någon förhandling vid domstol. Om en sådan uppgift hade framkommit, skulle MF enligt åklagarens yttrande ha beretts tillfälle att inställa sig till förhandlingen.

Den som påstår sig ha laga förfall i ett mål har bevisbördan för de omständigheter som åberopas till stöd för hans påstående. Laga förfall kan bl.a. bestå i att vederbörande är frihetsberövad (jfr NJA 1999 s. 95). Det får emellertid anses åligga den som är frihetsberövad att försöka få inställa sig i det mål där förfallet kan uppkomma, t.ex. genom att underrätta den myndighet som ansvarar för frihetsberövandet om situationen.

Något egentligt stöd för MFs påstående att han underrättat polisen om att han var kallad till en huvudförhandling har visserligen inte framkommit, och det är inte sannolikt att åklagaren, med vetskap om förhandlingen, skulle ha förvägrat MF möjligheten att inställa sig. Det får emellertid beaktas att MF, som i egenskap av målsägande förde egen talan i målet vid Svea hovrätt, inte såvitt framkommit hade någon anledning att undandra sig inställelse vid hovrätten. Det kan inte anses uteslutet att MF under anhållningstiden försökt underrätta polisen om kallelsen till hovrätten utan att ha blivit förstörd, och hans uppgift att han nekats ta kontakt med målsägande biträdet har lämnats obestridd. I sammanhanget bör anmärkas att hovrätten uppenbarligen har tillmätt hans uppgifter tillräcklig

betydelse för att anse att han hade laga förfall för sin utevaro där.

Omständigheterna får därför anses vara sådana att beslutet om vite bör upphävas.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit: justitieråden Munck, Thorsson, Regner (referent),
Nyström och Calissendorff
Föredragande revisionssekreterare: Sjöblom